

ВИКОРИСТАННЯ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ В ПЛАНУВАННІ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

Кондратюк Оксана Іванівна

*доцент кафедри економіки та фінансів підприємства,
Державний торговельно-економічний університет*

Ковальчук Андрій Андрійович

*студент,
Державний торговельно-економічний університет*

В умовах тотальної цифровізації, високої динаміки глобальних ринків, постійного зростання конкуренції та швидкого накопичення інформаційних ресурсів ключовим завданням для підприємств стає оперативне прийняття ефективних управлінських рішень. У цих умовах визнання штучного інтелекту (ШІ) як одного з основних драйверів стійкого зростання стає актуальним. У своїх дослідженнях Болквадзе Н., Братко О. та Мігаль О. [1] зазначають, що сьогодні штучний інтелект (ШІ) активно використовується в галузях для підвищення ефективності роботи, точності процесів та прийняття управлінських рішень, так на сьогодні вже 35% світових компаній використовують штучний інтелект у своїй діяльності. Крім того, завдяки здатності аналізувати великі обсяги даних, виявляти приховані закономірності та прогнозувати ймовірні сценарії розвитку подій, стає необхідним інструментом для системи планування на різних рівнях управління. А це вимагає від підприємств переосмислення традиційних методів планування та переходу до цифрових форматів та підвищення цифрової грамотності персоналу [2].

Можливості інтеграції ШІ у процеси планування діяльності підприємства можуть охоплювати трансформації цілих галузей. Серед усіх переваг саме для планування можна виокремити декілька найсуттєвіших:

- по-перше, це стосується прогнозування та аналітики, де моделі штучного інтелекту значно підвищують точність прогнозування попиту, поведінки споживачів, ринкових тенденцій, що дозволяє підприємствам переходити від статичного до динамічного сценарного планування, здатного швидко адаптуватися до зовнішніх змін;

- по-друге, це оптимізація логістики та виробництва, саме завдяки алгоритмам оптимізується контроль ланцюгів постачання, зменшуються витрати на транспортування та зберігання, забезпечується робота в режимі реального часу;

- по-третє, це фінансове планування та управління ризиками, використання ШІ дозволяє формувати більш ефективні стратегії

розвитку, своєчасно ідентифікувати загрози та знижувати фінансові ризики.

Отже, завдяки використанню ІІІ в процесах планування скорочується час на збір даних, прийняття та реалізацію управлінських рішень, що є особливо актуальним в умовах швидких змін.

Проте за великими можливостями слідують не менш великі ризики, ігнорування яких неминуче призведе до фінансових втрат та операційних збоїв. Можливі загрози інтеграції ІІІ можуть бути як зовнішні так і внутрішні.

До внутрішніх ризиків належать складність інтерпретації результатів та інвестиційні загрози. Використання недостовірних або недостатніх даних у процесі використання моделей ІІІ може призвести до формування невірних управлінських рішень. Проблема інтерпретації даних наданих ІІІ полягає в тому, що сформовані алгоритми можуть базуватися на складних причинно-наслідкових зв'язках, які важко пояснити та які можуть спричинити помилки у прийнятті рішень [3].

До зовнішніх ризиків належать зростання рівня кіберзагроз через поширення ІІІ, що створює нові можливості для злочинного втручання у діяльність підприємства. Відсутність усталеної законодавчої бази для регулювання використання ІІІ також створює ризики щодо конфіденційності даних підприємства. Тому без розвиненої системи кіберзахисту подальший безпечний розвиток підприємств стає неможливим [4].

У зв'язку з цим, для більш стійкого і сталого розвитку бізнесу та уникнення ризиків невдач, необхідне поетапне планування темпів та основних напрямів інтеграції ІІІ у планування діяльності підприємства [4]. Основною метою такого планування є визначення індивідуальних потреб, економічного обґрунтування та побудова на їх основі графіка інтеграції. В останні роки в Україні розробляються національні стратегії розвитку ІІІ, які спрямовані на підтримку інновацій, розвиток науки й безпеки застосування технологій [5]. Це створює сприятливий фундамент для інтеграції ІІІ в корпоративні процеси. Штучний інтелект має значний потенціал для підвищення якості планування діяльності підприємства, що характеризується більш точними прогнозами та швидкими, гнучкими процесами прийняття рішень.

Впровадження ІІІ в систему управління, яка стосується процесів планування включає досить поетапний процес. На першому етапі здійснюється діагностика та оцінка потреб, що передбачає визначення бізнес-процесів із найбільшим потенціалом для автоматизації, а також аналіз готовності даних і рівня розвитку ІТ. Другим кроком є реалізація запуску обраного ІІІ у вузькій та контрольованій сфері діяльності підприємства для перевірки гіпотез, виявлення слабких місць та розрахунку економічної ефективності. Наступний етап охоплює

масштабування та інтеграцію успішно апробованого рішення на рівні всієї організації із паралельною підготовкою кваліфікованих кадрів, здатних ефективно працювати з новими інструментами. Завершальний етап включає розробку внутрішніх протоколів для постійного моніторингу результативності ІІ-систем, оцінки доцільності їх подальшого використання та визначення інвестиційних пріоритетів щодо їх розвитку. Такий підхід забезпечує послідовність дій, знижує ризики та сприяє ефективній інтеграції інноваційних технологій у систему управління підприємством.

Штучний інтелект перестає бути лише технологічною перевагою, а стає необхідним для здійснення планування діяльності підприємства. Успіхи його впровадження будуть залежати від індивідуальної адаптації під потреби конкретного підприємства; підготовки персоналу до роботи з новими інструментами; створення корпоративної культури; формування поетапних, фінансово обґрунтованих та орієнтованих на ризики планів інтеграції.

Таким чином, перспективи використання ІІ в управлінні та плануванні діяльності підприємств є досить високими, його використання здатне забезпечити більш точні прогнози, підвищити гнучкість бізнес процесів, мінімізувати ризики та сформувати новий рівень ефективності корпоративного управління підприємством.

Список використаних джерел:

1. Болквдзе Н., Братко О. та Мігаль О. Впровадження штучного інтелекту в бізнес-діяльності компанії. *Економіка та суспільство*. 2023. № 58. DOI: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2023-58-81>
2. The state of AI: How organizations are rewiring to capture value (March 12, 2025). URL: https://www.mckinsey.com/capabilities/quantumblack/our-insights/the-state-of-ai?utm_source=chatgpt.com
3. AI business transformation is here. Now we need coherent AI governance. URL: <https://www.weforum.org/stories/2024/01/ai-governance-policy-regulation-technology/>
4. How to use process intelligence and AI to rewire business for sustainable transformation. URL: <https://www.weforum.org/stories/2024/01/process-intelligent-ai-rewire-business-sustainable-transformation/>
5. National Strategy for the Development of AI in Ukraine. URL: https://oecd.ai/en/dashboards/policy-initiatives/national-strategy-for-the-development-of-ai-in-ukraine-9709?utm_source=chatgpt.com